

אדמה אסורה

"הם לקחו את אדמתנו כדי לבנות, כדי ליישב, אבל מאז לא בנו אפילו בית אחד... אנחנו רוצים לבנות כאן. למה הם לא נותנים לנו לחזור הנה?" מוחמד עבד אל-חסן ג'בארין, תושב אל-לאג'ון לשעבר

"אדמה אסורה", סרט דוקומנטרי קצר שהופק על ידי עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, מפנה זרקור לבעיה של הפקעת אדמות השייכות לאזרחים ערבים על ידי המדינה. אלפי פלסטינים אזרחי ישראל איבדו את אדמותיהם בשנות ה-50 וה-60 של המאה הקודמת, לאחר שהממשלה השתלטה עליהן בטענה שהן דרושות לצורכי ציבור "חיוניים". עו"ד סוהאד בשארה, ראש היחידה לקרקעות ולתכנון בעדאלה, מסבירה בסרט ש"אלה מקרים קלאסיים של הפקעה לצורך הפקעה, ותו לא".

הסרט "אדמה אסורה" בוחן את הסוגיה של הפקעת קרקעות דרך שתי פרשות שבהן עוסק עדאלה. הפרשה הראשונה נוגעת להפקעת אדמות בשטח של 200 דונם מתושבי הכפר אל-לג'ון, ששכן באזור העיר אום-אל-פחם. האדמות הופקעו ב-1953 בצו שעליו חתם שר האוצר אז, לוי אשכול, בהתאם לסמכויות שהקנה לו חוק רכישת מקרקעין, התשי"ג-1953. בצו הופקעו אדמות בשטח של כ-34,600 דונם באום אל-פחם, ובכללן אדמות באזור אל-לג'ון, "לצורכי התיישבות ופיתוח חיוניים". למרות זאת, במשך 55 שנה ממשלת ישראל לא עשתה שימוש באדמה. בשטח שבו היה הכפר יש היום יער ושרידים מתפוררים של באר מים. במרס 2007 דחה בית המשפט המחוזי בנצרת תביעה שהגיש מרכז עדאלה בשם 300 משפחות ערביות פלסטיניות, הדורשות להחזיר לידיהן את אדמותיהן באל-לג'ון. ערר על פסיקת בית המשפט המחוזי, שהוגש לבית המשפט העליון, עדיין תלוי ועומד.

במרכז הפרשה השנייה עומד מגרש של עשרה דונמים בנצרת, בבעלותה של משפחת חמדאן, שהופקע על ידי המדינה ב-1958 לפי פקודת הקרקעות, 1943, "לצורכי ציבור". הקרקע מעולם לא

שימשה לצורכי ציבור וב-2008 הוצעה למכירה ואף נמכרה על ידי החברה הפרטית מבטחים בע"מ. שר האוצר העביר את המגרש למבטחים ב-1958. החברה בנתה על חלק מהמגרש בית הארחה קטן לעובדיה, שפעל עד שנת 2000. ביולי 2008 הגיש עדאלה עתירה לבג"ץ, בשם שלושה מבני משפחת חמדאן, הדורשים להשיב להם את המגרש. בית המשפט דחה את הבקשה להוציא צו מניעה זמני, שהיה מונע ממבטחים למכור את הקרקע. גם העתירה עדיין תלויה ועומדת.

בסרט מוצגות עדויותיהן של המשפחות שאיבדו את אדמותיהן, לצד ראיון עם עו"ד בשארה מעדאלה, המטפלת בשני התיקים. הסרט שופך אור חדש על שיטה נוקשה של הפקעת אדמות, שממשיכה לנשל פלסטינים אזרחי ישראל מאדמתם.

"תנו לי את האדמה שהיתה שייכת לאבי ולסבי. אנחנו קשורים לאדמה הזאת. למה שלא תחזירו אותה?" שואל סעד חמדאן.

עדאלה מפרסם את הסרט לציון 60 שנה להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם. סעיף 17 של ההצהרה קובע: כל אדם זכאי להיות בעל קניין, בין לבדו ובין יחד עם אחרים; לא יישלל מאדם קניינו דרך שרירות.

ערבית	שפה
אנגלית ועברית	כותרות
ישראל	צולם ב
ישראל	הופק ב
16:9 DVCAM-PAL (color)	פורמט מקורי
7 דקות, 55 שניות	אורך הסרט
סטריאו	סאונד
DVD-PAL (all regions)	מופץ בפורמטים
DVD-NTSC (all regions)	
Quicktime Movie (H.264 encoding)	
Quicktime Movie (MPEG)	

הסרט מופץ על ידי עדאלה:

עדאלה, ת.ד. 8921, רח' יפו 94, חיפה, 31090

טלפון: 04-9501610, פקס 04-9503140, דוא"ל adalah@adalah.org

נכתב והוזמן על ידי
הופק על ידי
עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

צוות ההפקה
אורן יעקובוביץ' ויואב גרוס

הופק בתמיכת
(תוכן הסרט הוא באחריותו הבלעדית של מרכז עדאלה, ואינו משקף את עמדות האיחוד האירופי
בנסיבות כלשהן)